

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

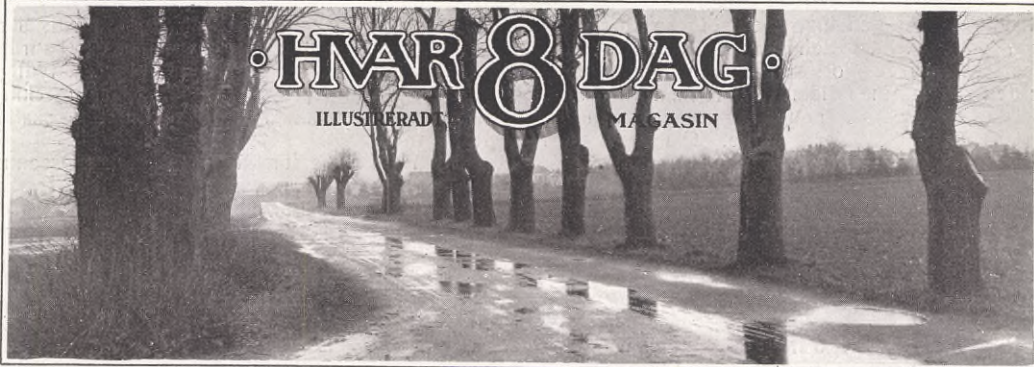

BILD FRÅN SÖDRA SKÅNE. — FOTO. ERIC JEPSSON, LIMHAMN.

22:DRÅ ÅRG.

DEN 27 MARS 1921

N:o 26

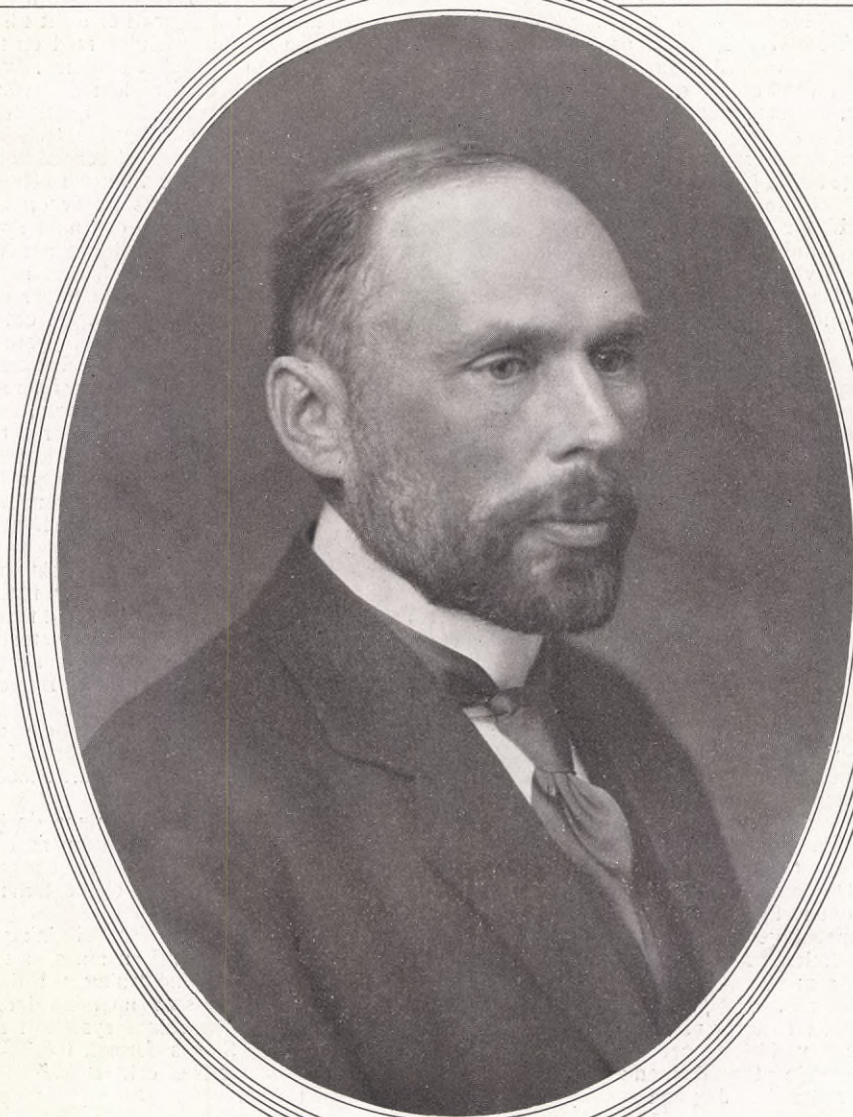

Foto. E. Fim, Uppsala.

Kliché: Goss Klibbrä & Kitchanstall, Gbg.

CW Oseen

Det finnes säkerligen ingen period i mänsklighetens historia, under vilken den matematiskt-naturvetenskapliga forskningen gjort så oerhörda framsteg som under den senaste mansåldern. Vart man än vänder blicken, mötes den av ramlade hypoteser och nya teorier, som byggts i deras ställe. Gemensamt för hela byggnadsarbetet har varit en strävan att nå till förklaringar, vilande på exakt mekanisk grund i största möjliga utsträckning. I samma mån matematiskt framställningssätt härvid måste tagas till hjälp, i samma mån blir det allt svårare för medborgare med genomsnittsbildning att tillägna sig de nyaste forskningsresultaten. I vårt land ha dock lyckligtvis just de stora pionjärerna tillika varit utrustade med en lycklig gåva av enkel och lättfattlig framställningsförmåga, av populariseringskonst i ordets bästa betydelse. Det behöver i detta hänseende endast erinras om de förträffliga verk, som skänkts oss av Svante Arrhenius och The Svedberg. På ett värdigt sätt, ehuru med något större krav på matematiska förutsättningar, har nyligen i deras spår trätt den man, vars bild i dag ses på H. 8. D:s första sida.

Carl Wilhelm Oseen är född i Lund den 17 april 1879. Föräldrarna voro dåvarande adjunkten vid katedralskolan därstädes, sedermera rektorn vid Karlshamns realskola Anders Theodor Oseen och dennes maka Elisabeth Ulrika Hyltén-Cavallius. Sin mogenhetsexamen avlade han år 1896 vid Halmstads högre allmänna läroverk, varefter han som student återvände till födelsestaden, där hans ovanliga matematiska begåvning genast tilldrog sig uppmärksamhet både av lärare — främst professorerna Björling och Bäcklund — och kamrater. Redan följande år avlade han filosofie kandidatexamen och tre år senare, 1900, filosofie licentiatexamen. Under vintersemestern 1900—01 idkade han därefter studier vid universitetet i Göttingen och förvärvade sig vid hemkomsten doktorsgraden på en avhandling "Über die endlichen, kontinuierlichen, irreduciblen Berührungstransformationsgruppen im Raume", samt förordnades till docent i matematik. Den redan förut påbörjade vetenskapliga skriftställarverksamhet, varigenom han omedelbart vunnit rykte i den vetenskapliga världen, fortsatte han de följande åren samtidigt med att han utövade en framgångsrik akademisk lärareverksamhet dels som amanuens vid matematiska seminarier, dels som assistent i matematik, dels slutligen som t. f. professor först i matematik 1904—06, sedan i fysik 1907—09. Mellantiden mellan professorsförordnandena hade han använt till studier vid universitetet i Göttingen och Paris. Den 10 september 1909 utnämndes han så till professor i mekanik och matematisk fysik vid Uppsala universitet.

Den offentliga föreläsning, varmed Oseen tillträdde detta professorsämbete, behandlade "frågan om viljans frihet, betraktad från naturvetenskaplig synpunkt" och utgavs sedermera i tryck. Naturligtvis var det icke den metafysiska frågan han häri sysselsatte sig med. Den frågan, om viljan är fri, yttrade han, faller från mekanikens synpunkt samman med den, om mekaniken och den matematiska fysiken äro i stånd att ge en totalbild av verkligheten eller om det för dessa vetenskapers undersökningsmetoder finns en gräns, grundad i metodernas eget väsen. Efter en ingående analys kommer Oseen till det resultatet, att det senare alternativet är det riktiga. "Den tanken", slöt han, "att världsförloppet ingenting annat är än förverkligandet av en på förhand i alla detaljer fastställd plan, har en enkelhet, som på somliga sinnen tycks utöva en stark dragningskraft. Det finns andra sinnen, som ha behov att tro, att det är något nytt, som sker i det som sker, att världsförloppet väl är en utveckling, men en skapande utveckling, en utveckling, som beror av deras avgörande. Jag kan sammanfatta det

jag önskat säga om den nutida matematiska naturvetenskapens ställning till frågan om viljans frihet så: Så vitt jag kan se, kan man tillräckligt tydligt urskilja linjen för vetenskapens framtida utveckling för att med visshet kunna påstå, att den aldrig skall korsa denna tro".

Under sin professorstid i Uppsala har Oseen nitiskt och framgångsrikt fortsatt sin lärar- och forskargärning. Knappt något år har förgått utan att han riktat vetenskapen med något nytt framstående bidrag av sin tankeskärpa och skaparkraft. De ämnen han därvid sysselsatt sig med ligga emellertid för högt över genomsnittsläsarens matematiska horisont för att här kunna bli föremål för någon ingående redogörelse. Först vid sommarkurserna i Uppsala 1919 framträdde han med en serie föreläsningar om "Atomistiska föreställningar i nutidens fysik — tid, rum och materia", vilka åter bragte honom i kontakt med en bredare publik. Dessa föreläsningar föreligga nu även i tryck. Med en beundransvärd klarhet redogör han här för den storartade omvälvning, som ägt rum inom den teoretiska fysiken under de sista årtiondena. Det ligger väl knappt någon överdrift i att påstå, att något motstycke i framställningskonst icke finnes i svensk litteratur hittilldags. Alla de nyare upptäckterna på fysikens område framläggas här i sitt historiska sammanhang och verket avslutas med en framställning av de Einsteinska relativitetsteorierna, av vilka Oseen visar sig vara en hänförd beundrare, även om han ännu icke funnit den allmänna relativitetsteorien säkert bekräftad av empiriska iakttagelser; resultatet av den engelska solförmörkelseexpeditionen hade då ännu icke kommit honom tillhanda och äro kanske i och för sig heller icke absolut avgörande, då deras tolkning även på annan väg och utan uppgivande av de Newtonska principerna ej kan anses fullständigt utesluten. Han förutser till och med möjligheten av, att det kan komma en tid, som finner de frågor rörande de stora huvuddragen (t. ex. om atmosfärens rörelser), som ännu äro olösta, viktigare än spekulativen över rummets krökning och de små detaljer, på vilka dessa spekulationer öva inflytande. "Men", utbrister han till slut, "låt oss hoppas, att om en sådan tid kommer, den icke glömmet det tack vi äro skyldiga det mäktiga snille, som på så många punkter ingripit i vår tids fysiska forskning och som bl. a. frigjort vår uppfattning av tid och rum från den boja, som i årtusenden, utan inre nödvändighet, hållit den fångslad".

När man läser denna klara, klassiskt linjerena framställning, kan man icke återhålla en förhoppning, att prof. Oseen någon gång skall få tillfälle att skänka en samlad bild av den fysikaliska vetenskapens hela nuvarande ståndpunkt åt den svenska naturvetenskapligt intresserade allmänheten. Bristen på en sådan översiktlig och sammanhängande framställning är i hög grad kännbar och ingen skulle vara bättre ägnad att skänka den än just Oseen, i fall de lediga stunder han unnar sig från de lärda mödorna kunde giva honom tillfälle därtill.

Förmågan att träda i fruktbringande kontakt med en publik utan större förutsättningar i matematiskt vetande har Oseen även ådagalagt som en skicklig lärarekraft vid Lunds privata elementarläroverk under sin docenttid i denna stad.

För att ge en allmän föreställning om Oseens vetenskapliga arbeten må nämnas, att han bl. a. framställt en s. k. grundlösning till de system av differentialekvationer som uppträda inom hydrodynamiken samt att han vidare sysselsatt sig med turbulensfenomenet, Stokes formel, teorien för en friktionsfri vätskas rörelse, och elektriska vågors fortplantning i ledningar m. m.

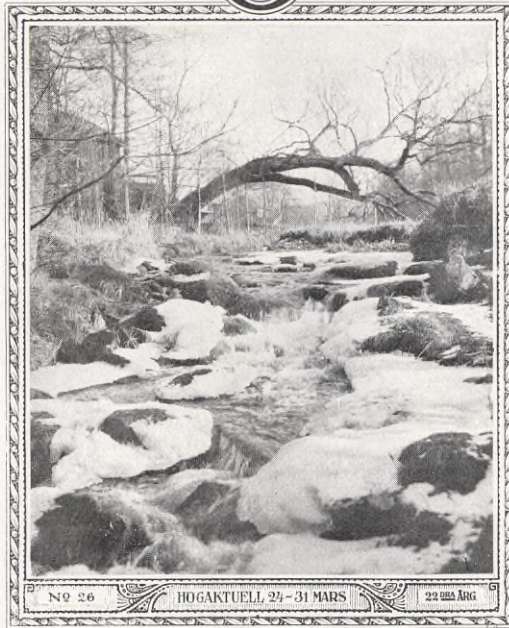
Det skulle vara ganska svårt att kort beskriva innehållet i Francis de Croissets lustspel, "En hustru för mycket", som den 18 mars hade premiär på Intima teatern, så invecklat och så fullt av ständigt nya uppslag och spännande detaljer som det är. Emellertid var pjäsen en fin och rolig komedi av bättre sort där repliker och situationer gemensamt skapade en underhållande och verkningfull anrättning. I fråga om utörandet lyste helt naturligt främst fru Harriet Bosse, som fortsatte sitt gästspel med denna huvudroll, och, som alltid, spred hon glans över kvällens föreställning. Men även de övriga uppträdande bidrog till att göra premiärens framgång.

Publiken manifesterade en med varje akt stegrad belåtenhet.

Goda fotografier för omslagsvignetten

— genre och landskap — äro välkomna och honoreras vid införandet.

27 Mars 1921 Lösnummer 35 öre
HVAR 8 DAG
 •ILLUSTR• •MAGASIN•

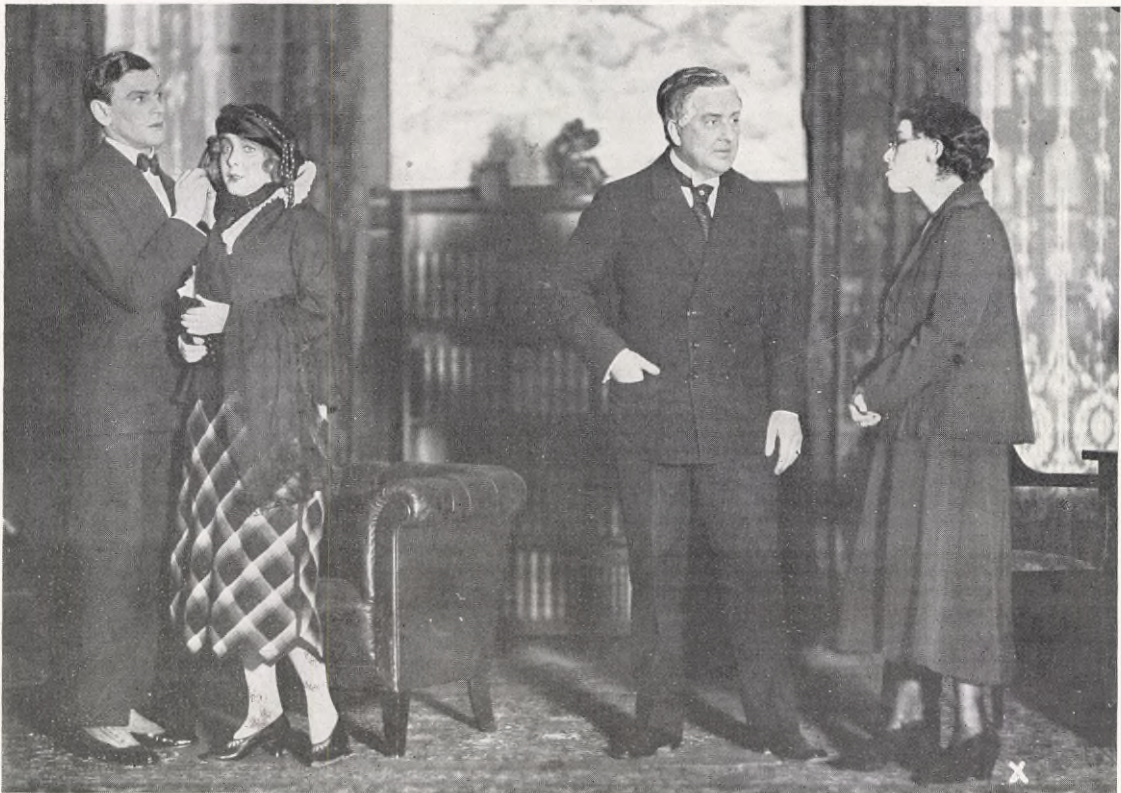

Kliché: Goës, Gbg.
 OMSLAGSVIGNETT TILL FÖRELIGGANDE N:R 26.
 I grön dubbelton-färg.
 En vår-vinterbild från Göteborgs-trakten. Efter amatörfoto. av herr K. Sörensen, Göteborg.

Till bild å sid. 412.

Härtiginnan Charlotte de Valentinois, sondotter till furst Albert av Monaco, förmäldes i början av förlidet år med greve Pierre de Polignac, vilken efter förmälingen tilldelades titeln härtig de Valentinois. Äktenskapet har välsignats med en dotter, vilken i jagarne undfått dopet och därvid erhållit namnet *Antoinette*. När furst Albert av Monaco som nu är 73 år, skiljes hädan, övergår furstevärdigheten till hans son prins Louis, född 1870. Enligt förkljudande ämnar denne emellertid avsäga sig sin arvsrätt till furstendömet till förmån för sin dotter, härtiginnan de Valentinois.

Här under: FRU HARRIET BOSSE GÄSTUPPTRÄDER PÅ INTIMA TEATERN i lustspelet "En hustru för mycket" Fr. h. Fru Harriet Bosse (x Jaqueline), herr Jona Bengtsson (Bienaimé), fru Ellen Appelberg (Hélène du Moulin) och herr Edvin Adolphson (Roger Gardannes).

Almberg & Preinitz, Sthlm.

Kliché: Goës Ritbyrå & Klichéanstalt, Gbg.

"THOMAS THORILD", SVENSK URPREMIÄR Å K. DRAM. TEATERN.

Foto. Alnberg & Freinitz, Sthlm.

Överst t. v. Hr GUSTAF MOLANDER (Thomas Thorild); t. h. Fru SIGNE KOLTHOFF (Dafne). Nederst: SCENBILD. 1. Hrr Ivar Käge (Gustaf III), 2. August Palme (Schröderheim), 3. Gustaf Molander (Thorild), 4. Sven Bergvall (Hindström). Text å sid. 408.

Efter fotografi.

"FYLGIA" I MARSEILLE.

Kliché: Goss Bildgrå & Klicheanstalt, Gbr.

Svenska pansarkryssaren "Fylgia" har nu avslutat sina kryssningar i Medelhavet och befinner sig på hemfärd till Sverige.

"Den 6 mars ankom kryssaren till Marseille", skriver en korrespondent därstädes till oss, "och kastade ankar längst in i Vieux Port. Dess smäckra, bländvita skrov dominerade fullständigt den gamla medeltidshamnen, som nu för tiden mestadels är ett tillhåll för smutsiga spanjorer, italienare eller greker. Nere på "Quai des Belges" trängdes en talrik och nyfiken åskådarskara dagarna igenom och uppe från "la Cannebière" — den gamla berömda boulevarden — såg man, d. v. s. "vi svenskar", med välbehag den tretungade blågula duken vaja för vinden. — Den svenska kolonien hade

MÄSTARE VID SVENSKA SPELEN I BODEN.

Efter fotografi.

Kliche. Bengt Silfverstora.

RAGNAR OLSSON, den av italienska myndigheter efter orättfärdig angivelse fångslade och illa behandlade men slutligen befriade köpmannen från Stockholm.

Text å sid. 414.

på konsul Westrup's initiativ arrangerat en bal med supé för Fylgias officerare till vilken även ett stort antal i staden bofasta norrmän och danskar infunnit sig.

Som bekant har medförts en del svenska filmer, avsedda att tjäna som upplysnings- och propagandamaterial för Sverige och svensk industri. De förevisades för allmänheten å stadens största biograf. Föreställningen vann livlig anslutning och bilderna, som voro väl valda, gjorde stor succés.

Fotos. Mohrby, Boden.

FRÖKEN ELIN PIKKUNIEMI, Haparanda. Svensk mästarinna i skidloppning å 10 km. för 4:de gången med en tid av 53 min.

Kliche: Goss Bildgrå & Klicheanstalt, Gbr.

A. STOLTZ, Boden. Distriktsmästare för Norrbotten och snabbaste norrbottenslöpare under spelen.

CHARLOTTE BEREND-CORINTH.

FÖR HVAR 8 DAG AV BEATRICE ZADE.

I en av de vackra villorna vid Tiergarten i Berlin bor målaren Lovis Corinth med sin familj. Många främlingar hitta vägen till det gästfria hemmet, ty världens namn är som bekant ett av de allra främsta i Tysklands moderna konstvärld.

Att även husets värdinna är en konstnärinna av rang, är emellertid ofta en nyhet för gästerna, ty fru Corinth har ägt den aktningsvärda stoltheten att låta sitt personligaste intresse, sin talang, utåt verka absolut självständigt. Hon signerar alla arbeten endast med sitt flicknamn och försmår som konstnärinna varje chance eller framgång, som på något sätt kunde stå i samband med den berömda maken. Därför veta till och med i fackkretsar jämförelsevis få, att professor-skan Corinth är identisk med den allmänt kända Charlotte Berend.

Redan som barn besjälades fru Berend av en mäktig, om än oklar önskan att "slita sönder vardagslivets fjättrar" och "uträtta något stort". Hon växte

Efter porträt

Kliché: Bengt Silfverparre.

CHARLOTTE BEREND-CORINTH.

kämpat sig erkännande som målarinna. Åtskilliga större kompositioner med motiv från kvinnans värld väckte genom oförskräckt naturalism både beundran och protest. Så t. ex. "Die schwere Stunde", "Die Mütter", "Mann und Weib" och "Die Wöchnerin". Längre fram koncentrerade sig fru Berends intresse mer och mer kring porträtteringskonsten. En rörlig, fantasirik intuition och sällsynt förmåga att uppsåra personlighetens mest fängslande moment underlättade hennes snabba utveckling till skicklig porträttör. De första verkens mörka, litet allvarstygda färger skrapades bort från paletten och ersattes av kända, nervösa toner, vilka fingro fullt klinga ut och ge liv. Så uppstod t. ex. den unge

Gösta af Geijerstams bild i effektfull blåaktig grundstämning.

Men även de lätta, luftiga oljefärgerna blevo endast ett övergångsstadium i Charlotte Berends utveckling. Snart kastade hon undan penseln för att nästan uteslutande arbeta med stiftet. Hon illustrerade sagor och tecknade litteraturhistoriska ansikten med uttrycksfullt flytande skuggverkan. Slutligen blev det litograferade karaktärsporträttet, framför allt teaterporträttet, hennes egentliga område, inom vilket hon uppnått verkligt mästerskap och firat stora triumfer.

Fru Berend väljer vanligen till föremål en scenisk konstnär eller konstnärinna och återger samma person i många olika roller eller situationer. Teckningarna uppstå vanligen för öppen ridå eller bakom ku-

Efter fotograf

"MÖDRARNE". Oljemålning av Charlotte Berend.

Vidst. bild: GÖSTA AF GEIJERSTAM. Oljemålning av Charlotte Berend.

rup i Berlin och hade i skolan till teckningslärarinna den utmärkta målarinna Eva Stort, som först upptäckte den unga flickans begåvning. Charlotte Berend besökte därefter målarakademien och fick under ett par år tillsammans med några andra damer privatundervisning av professor Corinth.

Efter sitt giftermål fortsatte fru Charlotte outtröttligt att jämte alla plikter som husfru och mor utbildade sin talang, och det dröjde ej länge, förrän hon till-

lisserna och ha väl just därigenom fått denna egendomliga doft av starkt pulserande teaterliv. Mest

Efter fotograf.

Kliché: Bengt Silfverparre.

berömda bland fru Berends litografiska samlingar äro de blad, som återge Fritzi Massary, den sköna österrikiska operettdivan, samt portföljen med diskret färglagda bilder av komikern Max Pallenbergs bästa masker. Med sparsammaste medel och lätt, stundom skälmskt, alltid graciöst föredrag ger fru Berend sålunda en rikedom på levnadsfriska, gripande uttrycksfulla och sant mänskliga gestalter, stegrade och typiserade ge-

bilder. De grafiska bladen måste däremot till och med de mest avvoga recenter värdesätta som fullkomligt originella. Själv tillbakavisar fru Berend varje medveten inverkan från annat håll och bekänner: "Mitt innersta har alltid protesterat mot lärdomar utifrån, och jag traktade städs efter att söka mig en egen väg, hur karg och obetydlig den än kunde bli". Hon tillägger: "Allrig sammanblandade jag beun-

SKÅDESPELAREN MAX PALLEMBERG: Litografier av Charlotte Berend.

Kliche: Bengt Silfversparre.

nom sminkburkens, pudervippans och perukmakarens hemligheter.

Så länge Charlotte Berend huvudsakligen sysselsatte sig med måleri och komposition, sökte den invigda kritiken oavlatligt i hennes konst påvisa främmande inflytande och nämnde med förkärlek professor Lovis Corinth och Hans Thoma som hennes före-

dran och entusiasm för min geniale makes verk med mina egna konstnärliga önskingar."

Charlotte Berend-Corinth fann sin "egen väg". Och den har fört henne till en framskjuten plats bland det nya Tysklands många begåvade, talangfulla och allvarligt strävande konstnärer.

Kliche: Bengt Silfversparre.

Till bild å sid. 412.

Den nya begravningsplatsen ute vid Enskede, som i samband med den högtidliga invigningen sistlidne höst utförligt omnämndes i Hvar 8 Dag har alltsedan tillvunnit sig ett mycket stort och intresserat erkännande från såväl kyrkligt som konstnärligt håll. Nyligen har också det tillhörande gravkapellet, utfört med de enklaste dekorativa medel efter ritningar av arkitekt Gunnar Asplund — jämte arkitekt Sigurd Lewerentz gravplatsens ordnare — fått mottaga en synnerligen ståtlig prydnad, en skulpterad dödsängel, som efter Carl Milles' modell utförts och drivits i förgylld koppar av ciselör John Färngren. Den har också fått en mycket originell placering, fritt svävande mellan de pelarraka furustammarna, endast fästad vid kapellets tak med en omärklig järnten. Den nyupp-satta symbolen utgör i själva verket en alldeles utsökt avslutning av utsmykningen av den redan förut så utomordentligt vackra och högtidliga begravningsplatsen.

FRITZI MASSARY:

T. v.: Efter teckning av Charlotte Berend.

T. h.: Efter senaste porträtt.

Efter porträtt.

Kliche: Bengt Silfversparre.

KONUNG GUSTAF ANLÄNDER TILL PARIS.

Efter fotograf.

H. M. KONUNGEN JÄMTE UPPVAKTNING ANKOMMER TILL GARE DE L'EST I PARIS.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Sthlm.—Gbg.

Konungen avreste den 14 mars från Stockholm över Paris till Nizza för någon tids rekreation där. H. m:t åtföljes av bl. a. kabinettskammarherren greve von Stedingk och sin handsekreterare envoyén Sandgren.

Ankomsten till Paris ägde rum den 18 mars. Vid stationen hade infunnit sig general Lasson såsom representant för republikens president, M. de Fouquières, introduktör för främmande sändebud, och Sveriges minister i Paris greve Ehrensvärd jämte ett antal framstående medlemmar av den svenska kolonien.

Samma dag var konungen av president Millerand inbjuden till en dejeuner i Elys éepalatset, i vilken deltog presidenten i senaten och Nationernas förbundsrad Léon Bourgeois, presidenten i deputeradekammaren Raoul Péret, minister Ehrensvärd, greve Stedingk, envoyén Sandgren, marskalken Franchet d'Esperey och Lyautey samt generalsekreteraren i utrikesdepartementet Berthelot.

Senare på dagen avlade president Millerand besök hos konung Gustaf på svenska legationen. De båda statscheferna sammanträdde ytterligare vid en av konungen på svenska legationen till ära för presidenten Millerand och madame Millerand givna dejeuner.

Under vistelsen i Paris besökte konungen åtföljd av svenske ministern, legationens tjänstemän

samt medlemmar av sin uppvaktnings Triumfbågen, och nedlade där en krans med band i de svenska färgerna och det kungliga namnchiffret på den okände soldatens grav.

Konungen som även övervar en gudstjänst i Svenska kyrkan avreste från Paris på aftonen den 20 mars.

Efter porträtt.

NORSKE MINISTERN ARNE SCHEEL vid Italienska Hovet. Allmänt nämnd såsom Norges blivande envoyé vid Svenska Hovet.

Kliché: Bengt Silfversparre.

Till bild å sid. 304.

Det var otur att premiären på K. G. Ossiannilssons historiska skådespel "Thomas Thorild", inträffade Maria Bebdåelse-dag, med svagt besatt salong. De tre aktorna utgöras egentligen av tre tavlor ur den frihetsälskande diktarens liv, utan något som, förutom huvudfigurens person, egentligen binder dem samman. Första akten spelar en kvällstund i det gröna i någon Stockholms utkant, den andra efter disputationen i Uppsala 1788 — därifrån vår scenbild är tagen — samt den tredje i en världshussal där häktningen, som ledde till landsförvisningen, äger rum. Den sista är onekligen den mest levande och bifallet kom också starkast därefter, dock ej så starkt att det förmådde inkalla författaren. Gustaf Molander gjorde huvudfiguren med mycken aplomb, behärskat och övertygande. Signe Kolthoff återgav särskilt vackert den staccars förfallna blomsterflickan i sista akten, en symbol av den tid som gått, och som Gustaf III visade sig ett ögonblick Ivar Kåge med en briljant mask. Inramningen var oklanderlig, speciellt var första aktens idyll under ekarna och med utsikten över staden utomordentligt vacker.

Utän tvivel skall skådespelet med sitt svenskt historiskt intressanta ämne, behandlat av en verklig diktare sådan som K. G. Ossiannilsson, och framfört med Dramatiska Teaterns bästa krafter i en utmärkt uppsättning locka en fulltalig huvudstadspublik när väl helgen är över.

DEN FINSKA MINISTERKRISEN.

Erichska ministären i Finland ingav den 15 mars sin demissionsansökan, sedan riksdagen förkastat regeringens förslag om löneförhöjning åt statens tjänstemän. Republikens president har uppdragit åt kommunikationsministern i Erichs ministär *Magnus Lavinus* att bilda ny regering. Denne har åtagit sig uppdraget.

Erichska samlingsministären övertog regeringsmakten den 15 mars förlidet år Dess parlamentariska ställning, som redan från början var svag blev efter hand allt mer osä-

Efter fotografier.

Överst. 1. President Ståhlberg, 2. statsminister Erich, 3. jordbruksminister Hahl och eklestastikminister Ingman, 4. utrikesminister Holsti, 5. krigsminister Jalander.

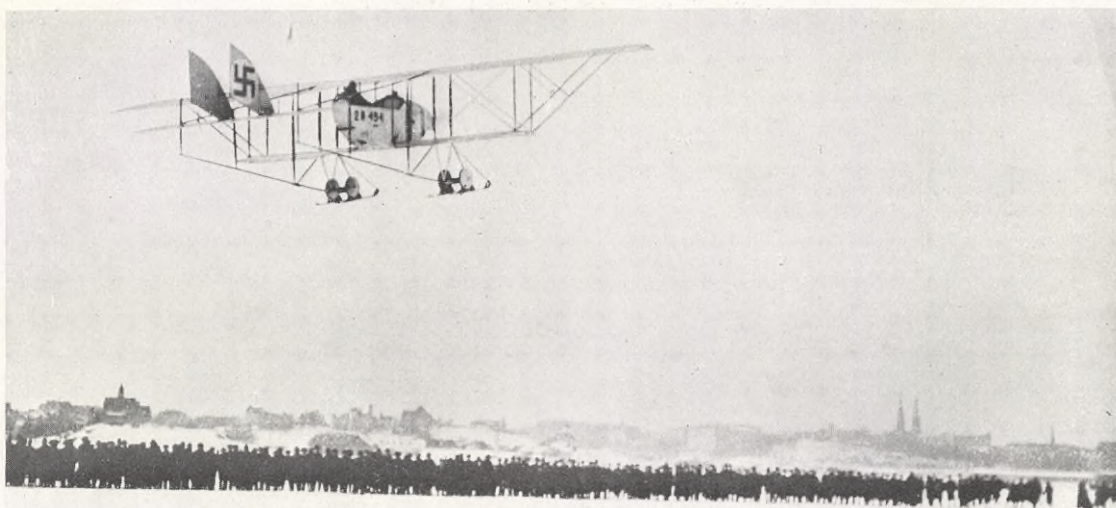

Kliché: Göts Ritzbyrå & Klitchéanstalt, Gbg.

Överst: DEN AVGÅNGNA REGERINGEN, efter avslutandet av 1920 års riksdag vars misstroende vota tvungit statsrådet till demission. Foton tagen vid Nikolaikyrkan efter riksdagsgudstjän-

Därunder. T. v. RIKSDAGENS LEDAMÖTER EFTER SISTA SESSIONEN. 1. Talmannen Kallio (agrar), 2. förste vice talmannen Kotonen (soc.), 3. andre vice talmannen Virkkunen (saml-part.)

T. h. FRANSE MINISTERN I HELSINGFORS LEFÈBRE; bakom synas ledamöter av Högsta domstolen.

Överst: FINSK FLYGMASKIN STARTAR.

Mellerst: MOTORVAGN FÖR VINTERTRAFIK, tillhörande den militära flygavdelningen. Gör omkring 70-80 km. i timmen.

Nederst: FINLANDS PRESIDENT med familj äser tävlingarne.

Efter fotografier.

ker och ledde till upprepade nederlag i riksdagen. Den första stora uppgift ministären fick sig förelagd var fredsförhandlingarne med Ryssland. I denna fråga var det närmast de borgerliga partierna som beredde regeringen svårigheter. Först efter månadslånga förhandlingar var enighet uppnådd och freden i Dorpat undertecknades. Ett annat, ännu olöst, utrikespolitiskt spörsmål, som vällat bekymmer är Ålandsfrågan. Inåt har Erichska ministären besvärats av den ekonomiska depressionen, den växande bolschevistikiska rörelsen bland landets arbetare och s'utligen av stridigheterna mellan de svenska och finska befolknings-

Klicheés: Goës Bildbyrå & Klicheeanstalt, Gbg.

skrivna de allmänna sympatier, varmed regeringschefen omfattats. Regeringens tillbakaträdande har sammanfallit med finska riksdagens avslutning.

HRR FOTOGRAFER uppmanas att vid insändande av bilder till H. 8 D. icke uraktlåta utsättande av tydligt firmanamn och adress å respektive fotografier. Endast då angives fotografens namn.

ELFENBENSSNIDAREN.

EN DIKTARE BERÄTTAR . . .

FÖR HVAR 8 DAG AV ANNA LENAH ELGSTRÖM.

Jag satt en gång och talade med en diktare vid namn Martin.

Jag frågade honom: Vad var det som gjorde att er diktning i ett slag blev så annorlunda. Ni hade diktat om liljor och stjärnor och alla åskade edra dikters fjärranvita ro. Och så i ett slag var det som började det blöda ur er dikt, ropa ur den, smärteskrin, förvirrade jättmertoner som förargade människorna. Er dikt lämnade dem icke mera ro. Nu är ni icke alls så ansedd mer som konstnär. Hur kom det sig att ni förändrades?

Han svarade: Jag skall berätta er hur det gick till. Vi kan ju kalla berättelsen Elfenbenssnidaren — den handlar om hur en som mejslat sköna bilder ur sval materia till slut tvingades att skapa av blod och mylla, smuts och kött.

Han avbröt sig och strök med handen över pannan på sitt allt mer frånvarande och drömska sätt.

— Är icke också det stjärnor? mumlade han. Jag är icke säker — inte säker på någonting — utom att allt är stort och förunderligt.

Så begynte han berätta — först om en diktyckel som han en gång påbörjat — en historia om en ung florentinsk elfenbenssnidare, vilken innesluten i sin konst som i ett elfenbenstorn låter dagar och år glida sig förbi, människor glida från sig, i gudomlig likgiltighet för tidens sorger och fröjder, livets frestelser och motgångar, sitt eget hjärtas oro, ofirande allt för sitt verks skull, för konstens renhet och höghet.

För Or San Michele gör han ett helgonskrin, en väldig kista av elfenben.

År efter år gå, långsamt växer en värld av ljuvlighet upp under hans fingrar, ett rike av idel kungar, drottningar och helgon i ett myller av rena, stränga, skönt skrudade figurer. Hans hela levnad går under arbetet, hans syn slocknar sakta, han avslutar sitt verk endast ledd av känseln. Trots alla sina olyckor, ensamheten, fattigdomen, mörkret, är han dock glad och modig i förtröstan på sitt verks skönhet, den glädje det skall bereda människorna.

Den skall ge honom ersättning för allt.

Längre hann jag aldrig, sade han.

Han satt och skrev en kväll i sitt rum. Allt var som vanligt tyst och stilla i det lugna lilla hus, där han bodde. Vägg i vägg med honom låg vicevärdens lägenhet, en ung verkmästares, vars fru städade hans rum, stillsamma, snälla unga människor, alldeles nygifta och liksom spinnande av smekmånadslycka. Men i ett enda nu bröt ett stort buller, ett klampande, flämtande, snyftande gny löst. I nästa minut rusade verkmästarens fru in i hans rum; vit vildögd, snappande efter luft stod hon mitt på golvet med utsträckta vädjande händer. Hon vajande fram och tillbaka likt en drucken, ville tala men kunde icke, fäktade bara stumt framför sig och såg på honom med en blick av djurisk pina. Han hade stått förstelnad inför den underliga synen, den sansade, prydliga frun förvandlad till detta stycke skälvande kött. Så fick han igen rörelseförmågan och ville rädlös skynda efter hjälp, kände att han icke kunde reda sig med detta obegripliga — var hon sjuk eller vad hade hänt?

Men i dörren hejdades han av en fetlagd gammal kvinna med ett sniket, rätt ansikte. Hon presenterade sig omständigt som en grannfru och gav förklaring. En olycka hade inträffat på bygget, där verkmästaren var anställd, ett valv hade rasat och begraft väl ett dussin arbetare under sina spillror. Hon hade hört nyheten nere i magasinet och genast skyndat hit för att bli den första som berättade den. — Se, ingen

kan ha ett sånt deltagande som jag, vänslades hon med den förstummade lilla kvinnan. Kom med mig, kom och se efter själv. Hon varrade av lysten sensationshunger, kunde inte komma nog fort iväg och få den tillfredsställd.

Men då hon föste verkmästarfrun framför sig mot dörren, trädde Martin emellan fylld av vämjelse. Om en olycka verkligen inträffat borde den lilla stackaren ha någon mera vid sin sida än denna äckliga hyena.

— Vänta, jag går också med, sade han.

Stumt tacksamt såg hustrun upp i hans ansikte. En sådan ung flicka tänkte han vemodigt, nästan bara ett barn. Men hon skulle i alla fall snart själv få ett, hennes späda gestalt nästan dignade under sin börda. Hon klängde sig fast vid honom med händer, ögon och huvud darrande som i en fasans storm. Till slut fick han nästan bära det lilla byltet av grimaserande ångest. Det var alldeles mörkt, då de kommo fram till olycksplatsen. Tjurfacklor brunno i blodiga zigzag-strimmar över stufen och klyftorna i det stora, halvfärdiga hyreskomplexet, vilket höjde sig likt ett svart fjäll i dunklet. Vid grinden trängde åskådarn hoppen på — en vall av griga, vita ansikten, strimmade av det blodiga mörkret så att de liknade djulvulsmasker. Då de dök in i vimlet, som sjöd av vållustigt medlidande, böjde han sig döljande över den lilla kvinnan i ett lidelsefullt begär att skydda henne och på samma gång tappa bort grannfrun i den grymtande massan. där hon passade så bra.

Då de nådde grinden hade det lyckats — han hörde hennes höga skrin långt bakom sig.

Den bekymrade småstadspolisen, som höll vakt vid ingången, sökte hejda dem. Då han sade kvinnans namn sågo de så förskräckta ut och släppte så villigt in dem att han förstod...

Inne i huset under en döm av byggnadsställningar var som en håla av ljus, där de flesta facklorna samlats. Mitt i den, nästan hopsmälta med grus- och stenmassorna de kastade upp, arbetade en klunga män som rasande på att gräva upp de förolyckade.

En stund gick — inte ett ljud hördes mer än braket av skovlarna och det till slut outhärdliga besa ropet från männen: — Åhå, åhøj, åhå! — likt en väldig, regelbunden suck av ångest.

Där han stod och betraktade den hopgyttade klungan av kämpande, ropande varelser, tumlande om varandra i gemensam ansträngning, slog det honom plötsligt: Jaså, detta är livet! — Jag tänkte med stor förundran på vad en människa var för något, hur mycket hon kunde lida, sade han. Jag anade i ett nu att jag inte visste mycket om dessa ting, trots allt högstämt grubbel. Men jag ville veta. Jag fylldes av passionerat begär att hjälpa till, vara med. Jag kände mig så plågsamt liten och obetydlig i det plötsliga starka ljuset från verkligheten. Det tycktes mig att varena en av dessa smutsgrå arbetare, med sina stirrande, vilda ansikten visste mer än jag om dess hemligheter, där de stredo för att rädda sina kamrater, medan jag stod här, en sysslöslig åskådare, tillfälligt ryckt ur min egen upphöjda fina och sköna värld av begrundande och ro.

I den var det ju icke lätt att hålla sig fast, mycken försakelse fordrades därtill.

Men ändå... Var den kanske inte annat än en såppubbla, blåst över avgrunden? frågade han sig ångestfullt. Han mötte ånkans torterade blick och skulle i skam helst velat dölja sitt ansikte. — Vad visste han om djupen!

Då hoppade en av de arbetande upp ur gropen, den unge byggnadsentreprenören själv. Han ropade

Forts. å sid. 415.

Foto. Florman, Stockholm. Klisché: Ernst Silfversparre.

TEOL. D:R NILS WIDNER.
Nyutnämnd Pastor Primarius.

Regeringen har i konselj den 11 mars utnämnt och förordnat kyrkoherden i Saltsjöbaden teol. d:r och fil. kand. *Nils Widner* att vara kyrkoherde i Storkyrkoförsamlingen samt pastor primarius och ordinarie präses i Stockholms stads konsistorium. Härmed har den årslånga striden om pastor-primarius-ämbetets besättande funnit sin avslutning.

Nils Widner, som är född i Skåne 1870, beklädde efter slutade universitetsstudier posten som svensk pastor i Köpenhamn åren 1901—13 och intog därunder en ledande ställning i det kyrkliga och sociala föreningslivet bland svenskane i den danska huvudstaden. År 1913 kallad till kyrkoherde i Saltsjöbaden, blev han 1917 e. o. hovpredikant och 1918 teol. hedersdoktor vid Lunds universitet samt direktör för praktiskt-teologiska övningsseminariet i Uppsala. För närmare data hänvisas till biografi med åtföljande helsidesporträtt årg. XXII:9.

Svenska kyrkans missionsstyrelsens ombud i Syd-Indien, fil. och teol. doktor *Ernst Heuman*, invigdes den 6 mars, enligt telegrafiskt meddelande från Tranquebar, högtidligen av biskop *Hjalmar Danell*, som vistas därute för att visitera Tamulkyrkan, till att vara Tamulkyrkans förste biskop och tillika till den första svenska missionsbiskopen. Evangelisk mission började sin verksamhet i dessa trakter för över 200 år sedan och var det svenska kyrkans mission som vid de tyska missionärernas avlägsnande vid krigsut-

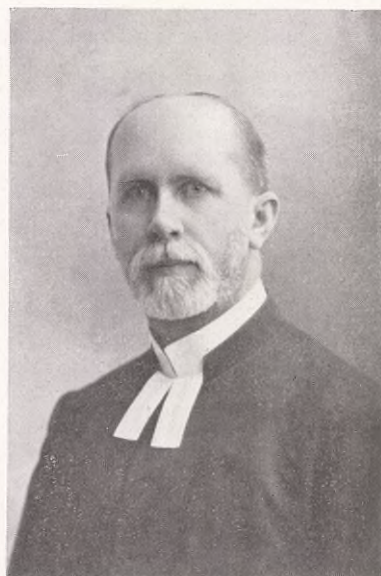

Foto. Claesson, Uppsala. Klisché: Ernst Silfversparre.
FIL. OCH TEOL. D:R ERNST HEUMAN.
Nyligen installerad som den förste svenske missionsbiskopen.

brottet fick ensam övertaga detta fält. Sedan dess ha de evangeliska Tamulförsamlingarne i samråd med svenska kyrkans missionsstyrelse konstituerat sig som ett eget kyr-

kosamfund, en dotterkyrka till den svenska. Till denna kyrkas president på livstid valdes i fjol av Tamulförsamlingarnes synod doktor *Heuman*. Efter ytterligare beslut

Efter fotograf. Klisché: Ernst Silfversparre.

DÖDSÄNGEL, MODELLERAD AV CARL MILLES och utförd i dräven, förgylld koppar samt avsedd för gravkapellet vid *Enshede*. — Text å sid. 407.

Efter fotograf. Klisché: Ernst Silfversparre.

DEN NYA ARVTAGERSKAN TILL FURSTENDÖMET MONACO, PRINSESSAN ANTOINETTE, BÄRES TILL DOPET. Vid barnets sida, morfadern, prins *Louis*, furstens av Monaco son. Text å sid. 403

av synoden rörande kyrkans konstitution och efter begärande av svenska missionsstyrelsens bekräftelse av valet ifråga har alltså nu doktor *Heuman* blivit i högtidligaste form installerad i sitt nya ämbete.

Doktor *Ernst Heuman* är född i Halmstad år 1858 och blev efter studier i Uppsala fil. doktor i Köpenhamn 1894. Han har under större delen av sitt liv haft sin verksamhet förlagd till Indien, arbetade sålunda först vid Santalmissionen i norra Indien och överflyttade sedermera, efter att under ett besök i hemlandet år 1889 ha blivit rästvigd för Visby stift, till södra Indien. Åren 1904—1912 tjänstgjorde han som rektor vid gossläroverket i Tudukokta.

Efter fotograf. Klisché: Ernst Silfversparre.

MINNESVÅRD I KÖLNERDOMEN över i kriget fallna, tillhörande domens ämbets- och tjänstemän, utförd i trä av professor *Grassegger* i Köln.

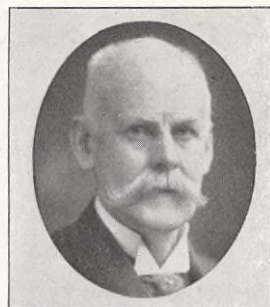
A. PH. VON OTTER.
Friherre. Godsägare. — St.
Hultrum. — 70 år 27 mars.*

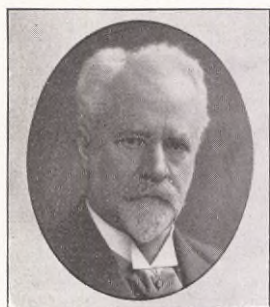
A. SCHMITZ.
Konsul. — Malmö.
70 år 25 mars.*

C. J. E. HAMMARÉN.
Grosshandlande. — Stock-
holm. — 70 år 26 mars.

G. BOMAN.
Fabriksidkare. — Göteborg.
60 år 28 mars.*

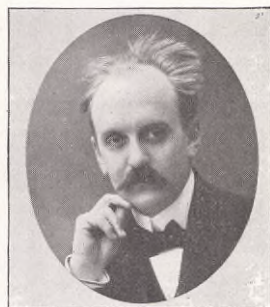
F. A. ENGSTRÖM.
Professor. — Lund.
65 år 31 mars.*

G. A:SON BAGGE.
Nyutnämnd professor.
Stockholm.*

E. WALLIN.
Redaktör. — Vadstena.
60 år 23 mars.*

I WIDÉEN.
Tonsättare. Domkyrkoorga-
ni st. — Skara. 50 år 21 mars

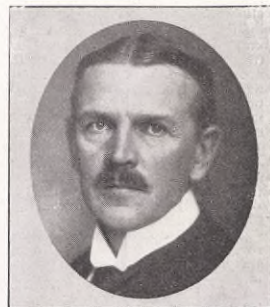
C. R. HALLÉN.
Överingeniör. — Djursholm.
65 år 31 mars.*

L. HEIMER.
Ingeniör. — Karlskrona.
60 år 13 mars.*

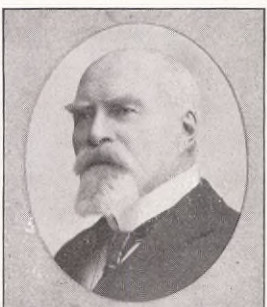
B. G. LÖFGREN.
Direktör. — Stockholm.
55 år 27 mars.*

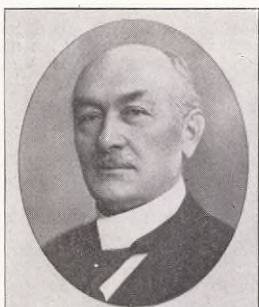
S. G. L:SON DEPKEN.
Direktör. — Ludvika.
50 år 18 mars.*

A. JOHANSON †.
F. d. Rådman. — Arboga.
F. 1839. † 9 mars.*

F. O. AURELL †.
Ingeniör. — Stockholm.
F. 1841. † 8 mars.

G. E. A. A:SON LEJONHUF-
VUD †. — Frih. Överstelöjtn.
Sthlm. — F. 1853. † 12 mars.*

J. L. BORELIUS †.
Professor. — Lund.
F. 1859. † 15 mars.*

* Data å nästa sida.

Klubb: Kem. A.-B. Fnygt Sjöfverreparre, Sthlm—Gbg.

F. CARLSSON †.
F. d. Bankamrer. — Uppsala.
F. 1849. † 10 febr.

O. G. N. MICHAËLSSON †.
Lasarettsläkare. — Västerås.
F. 1855. † 13 mars.*

J. G. V. LILJENSTRÖM †.
Apotekare. — Stockholm.
F. 1860. † 5 mars.*

O. A. DICKSON †.
Friherre. — Göteborg.
F. 1866. † 16 mars.*

Kiiche: Kem. A. B. Bengt SJUVERPARRE, Skåns.-Gbr.

AXEL VON OTTER. Ujtn. v. Smål. gren.-bat. 75, ljt. 83, i res. o. avsk. 88. Arr. St. Hultrom 79-83, bebor denna egend. som han äger jämte ett flertal egend. i Jönk. l. Led. av län. hushålln.-sällsk. förvalt.-utsk 83-14, led. av styr. f. län. folkhögsk. sdn 86. Ordf. i län. nötbosk. prem.-nmd 92-12. Hed.-led. av Sv. ayrshirefören. 18; red. f. Riksstambok ö. Sv. ayrshireboskap sdn 02. Led. av Lan br.-akad.

AUGUST SCHMITZ. F. i Tyskl. kallades 74 t. tekn. dir. f. Malmö yllefabr. a.-b. och är sedan många år verkst. dir. för det under hans skickliga ledning till en omfattande storindustri utvecklade bolaget; jämväl verkst. dir. f. Sydsv. kraft a.-b. Stadsfullm. 99-20. Led. av styr. f. stadens Gas- o. elektr.-verk o. Spårväg. Styr.-ordf. i Strömsnäs bruks a.-b., Fridsfors fabr. a.-b., Malmö yllefabr. a.-b., Södra Sv. ångpannefören., v. ordf. i Kockums mek. verkst. a.-b. Biografi o. helsid.-portr. årg. XV: 31.

GUSTAF BOMAN. Inneh. av firman J. A. Boman & Co, sedan 15 tillh. Tobaksmonop. Led. av Göteborgs stadsfullmäktige sedan 97, sedan 10 dess v. ordf.; drätselkamm. sedan 06, ordf. sedan 12, Handelskammaren sedan 97, v. ordf. sedan 08. Led. av Riksd. F. K. 06-11 o. sdn 17 suppl. i Statsutsk.; led. av Bevilln. utsk.; led. av konkurslagstiftn. komm. 07-11. Styr.-led. i Bergsl. Järnv.-a.-b. 10, ordf. 13, Gefle-Dala Järnv.-a.-b. 13, v. ordf. i styr. f. Västerg.-Göteborgs Järnv.-a.-b. V. ordf. i Lidk.—Skarastens Järnv.-a.-b. Ordf. i styr. f. a.-b. Nord. hand.-banken. Led. i rederi-a.-b. Sverige—Nordamerika, ordf. i styrelsen f. Göteborg. malt-dr.-a.-b. Telegrafullm. sdn 19.

FOLKE ENGSTROM. Stud. 75, fil. lic. 81, fil. dr. 82; aman. v. Lunds observatorium 79-88, doc. i astronomi 81, astron. observator 90 t. utgången av Innev. mån.; v. avskedet tillagd professors namn. Verkst. dir. i Skån. livrättsanst. sdn 92, led. av dir. i Lunds hosp. sdn 98. Censor v. stud.-ex. sdn 06. Led. av Fysiograf. sällsk. Vetenskapl. i för.

GÖSTA BAGGE. F. 82, stud. nat.-ekon. o. statskunn. v. John Hopkins univ. i Baltimore 04-05, överg. t. Stockh. högsk. 06, avl. där fil. lic. 11, fil. dr. 17, doc. v. högsk. i polit. ekonom. s. å. Aman. i Kommerskoll. arb. stat. avd., sekr. i statist.-komm. 09-10. Start. tills. m. prof. Heckscher Sv. tidskrift 10; led. f. kommunalhögsk. i Stockh. 20. I dagarne un. t. professor i nationalekonomi o. socialpolitik v. Stockh. högsk., därtill kallad som förste inneh. av den av Centralförb. f. socialt arbete inrättade nya lärostolen i berörda ämnen.

ERIK WALLIN. Boktryckeriförest. i Linköping 76-80, i Vadstena 83-88, grundl. eget boktr. i Vadstena samt red. o. utg. av Östgötabladet sistn. år; avg. fr. red. skapet v. ombild. t. a.-b. 19, dess verkst. dir. fortfarande.

IVAR WIDÉEN. Avl. organist- o. kyrkosång.-ex. v. konserv. i Stockh. 89, stud. kontrapunkt f. hovkapellmäst. Dente 90-92, org. i Laholm 93-99; sdn 1900 domkyrkoorg. i Skara o. därjämte sdn 01 lär. i musik v. lärov. där; dirigent f. musiksällskapet. Bekant tonsättare, särsk. genom sin populära "Dalarnarsch" samt ett flertal marskvartetter, kantater m. m.

CARL HALLÉN. Avg.-ex. fr. Tekn. högsk. m. 79, rit. h. ing.-firman Qvist & Gjers i Arboga 81, inneh. av kvarnarfr. 82-85; ing. v. Stockh. telef. a.-b. 85, övering. v. Stockh. Bell telef. a.-b. 99; h. a.-b. Stockh. tel. 08, h. Telegraf. Stockh. telef. sdn 18.

Till bild å sid. 405.

Den på grund av italienska myndigheternas rättsvidriga tillvägagångssätt, omnämnde köpmannen Ragnar Olsson, på sin tid utförligt relaterat i hela svenska pressen, återkom den 14 mars till Stockholm och har om sina äventyr och besvärligheter efter hemkomsten lämnat utförlig redogörelse, av vilken framgår att han anträdde sin ödesdigra resa den 8 januari i sällskap med frukthandlaren G. A. Wahlbeck. Resan gick över Bozer, Rom och Messina till Catania, dit man anlände omkring den 15 i samma månad. Den 26 januari var det den famosa arresteringen ägde rum utau att herr Olsson, som ike behårskar italienska språket, till en början kunde få någon som helst vetskup om anledningen. Efter tre dagar blev han utan vidare, sedan det framkommit att häktningen föranletts av en angivelse från firman Mario de Padova i Bari, vari gjordes gällande att herr Olsson skulle vara chef för ett band i Stockholm, som hade till specialitet att bedriva bedrägliga affärer med italienska firmor, i sällskap med ett trettiotal förbrytare av grövsta slag transporterad till denna stad, vilket tog sju dygn och på alla sätt kan betecknas som en ohygglig tortyr. Under transporten lyckades emellertid herr Olsson genom en välvillig gendarms mellankomst få iväg ett brev hem med upplysning om sin förfärliga belägenhet, vilket som man torde påminna sig väckte oerhörd uppeende och bland annat föranledde att häradshövding Axel Carlson omedel-

LARS HEIMER. Utex. fr. tekn. skolan i Malmö 80, rit. v. K. Flott. varv i Karlsk. 81, förest. f. Karlsk. stads vattenledn.-verk samt bitr. ing. v. drätselkamm. sdn 99.

BO LÖFGREN. Stud. 84, hovr.-ex. 90, not. v. Stockh. e. banks notar.-avd. 91-1900. Kamrer i Nobelstift. 1900-13. Tryckeriförestånd. h. a.-b. P. A. Norstedt & Söner 13-18, sdn sistn. år verkst. dir. i P. Palmquist's tryck. a.-b. Ordf. i Sv. arbetsgiv.-förb. sdn 16.

SVEN DEPKEN. Avg.-ex. fr. Chalm. tekn. läroanst. 91, fr. Polytechn. i Zürich 93; ing. h. firman Hans Mannstaedt i Stockh. 94-98, förest. f. firmans fil. i Göteborg. 98-99; tekn. chef i Elektr. a.-b. Holmia, Stockh. 99-06; övering. v. Nya fören. elektr. a.-b. i Ludvika 07, dir. v. A. S. E. A. Ludvika-averken sdn 16. Ordf. i köpingens o. sedermera stadens fullm. fr. 17. Landstingsman 17-18.

ANDERS JOHANSON †. Idkade på sin tid i Arboga bagerirörelse o. en därmed förenad karamellfabr. Ägnade sig, efter att hava trätt tillbaka fr. sin affär, åt de kommunala angelägenheterna, var stadsfullm. 78-09, rådmän 09-17; led. av drätselkamm. 76-1900, led. av kyrkorådet, kyrkvård; på sin tid brandchef. Mångårig ordf. i Hantverksfören. Var 80-88 av Konungen förordn. t. överbefälh. ö. dåvarande Arboga fr. skyttefören., skyttegillets ordf. under en del år. — Har i efterföljande test. gjort en del betydande förordnande t. fremma för sin stad.

ERIK LEIJONHUFVUD †. Ujtn v. Söderml. reg. 74, öviltj. v. Vaxh. grenreg. 01, i reg. res. 10; adj. h. Konungen 08. Befälh. f. Stockh. östra landstomsomr.

JACQUES BORELIUS †. Stud. 77, med. lic. 87, med. dr. 90, doc. i kir. v. Lunds univ. 90-91, lasar. läk. i Karlskrona 91-99, ff. e. o. prof. i kir. v. Karol. inst. 95, ff. prof. i kir. o. obst. i Lund 98-99, prof. i kir. där o. överläk. v. Lunds länsasas. kir. avd. sdn 99. Dir. v. länets sjukv. inr. i Lund 1900; prorektor v. Lunds univ. 07-16. Led. av Fysiograf. sällsk. 01, Vetensk. o. vitt. sällsk. i Göteborg 14 Stadsfullm., landstingsman. Med förb. Biografi o. helsid. portr. årg. X: 24.

OSKAR MICHAËLSSON †. Stud. 73, med. lic. 87, underkir. v. Akad. sjukh. i Uppsala 85, 86, lasar.-läk. i Östhammar 88-89, v. Löwenströmska lasar. 89-97, i Västervik sdn sistn. år. Stadsfullm. i Västerвик 1900, v. ordf. 10, ordf. 15-19.

GOTTFRID LILJENSTRÖM †. Apot. ex. 84, inneh. av apot. Hågern i Uppsala 04, av apot. St. Erik i Stockholm sdn 13.

OSBORN DICKSON †. Stud. 86, inträdde 88 efter avslut. hand.-studier o. prakt. i utl. i faderns den bekante mecenaten Erik. Oscar D. firma James Dickson & Co. i Göteborg o. var på sin tid verkst. dir. i det firman tillhöriga stora sågverks-a.-b. Svartvik. Vid firmans upphörande drog sig D. tillbaka. 99; inträdde i vad gällde hästsport o. jakt. — Hans bedrift att såsom ende civile deltagare hemföra andra pris i den stora distansritten Jönköping—Örebro—Stockholm (450 km. på 47 timmar) 95 väckte då stor uppmärksamhet. Som jägare deltog han i ett flertal resor t. avlägna länder. Indien, Cochinkina, Centralamerika m. fl.

bart avreste till Italien för att biträda den oskyldigt häktade. I Bari sökte herr Olsson även komma i förbindelse med därvarande svenska konsul men denne synes i hela denna sak ha spelat en lindrigast sagt underlig roll och ej på något som helst sätt framträtt för att klargöra det verkliga förhållandet. Det blev i stället genom engelska konsuls på platsens ingripande som undersökningsdomaren redan efter sex dagar upptog till behandling anklagelsen mot herr Olsson med påföljd att han omedelbart frigavs. En angivelse från en annan italiensk firma, Costelli i Milano, blev genom häradshövding Carlsons, som under tiden anlät, ingripande återtagen sedan den av häradshövding Carlson dragits inför själva justitieministern.

Även mot herr Wahlbeck hade en anmälan inkommit från firman Costelli men han lyckades undkomma över gränsen innan de italienska myndigheterna hunnit ingripa. En tredje anmälan från en firma Barbara i Messo Lombardo är av allt att döma att anse som ren pänningutpressning då telegram från dem sänts till herr Olssons härvarande släktingar, vari under hotelser begäres en summa av 5,000 kronor.

Efter vad herr Olsson efter återkomsten bebådadt kommer han att söka upprättelse för den behärning han fått utstå ävensom söka få klarhet i vem som stått bakom de falska angivelser, som föranfett häktningen. Ryktesvis har uppgivits att dessa skulle ha utgått från Stockholm. Det skandalösa i de italienska myndigheternas uppträdande blir ju ej därför mindre påfallande.

Fort. fr. sid. 411.

en befallning till någon där nere med hes, sammanströpt röst. Hans ljusa unga gossansikte ryckte i krampaktiga grätgrimaser. — Fru Arvidsson! Han rusade fram till henne. Nu tillrade tårarna utefter hans ansikte men han brydde sig inte om att dölja dem. — Förlåt mig, snyftade han, o, men Ni kan inte, o, o! Han tjöt likt en liten gosse, som fått stryk. Nästan skvamsen ledde Martin bort honom. Han var upphovsman till olyckan och ändå kände Martin ett innerligt deltagande med honom — han var så ung, bara en gosse, men säkert redan bruten för livet.

Men då Martin åter vände sig mot kvinnan glömde han allt annat. Hon stod och stirrade ned i hålet framför sig; ögonen, de darrande händerna, allt hade plötsligt blivit så stilla. Han gjorde en rörelse för att föra undan henne. Men det var för sent. Ur mörkret vid hennes fötter lyftes ett krossat, orörligt ting, en mumie av brungrå jord och lera, fläckad av blod i långa röda strimmar.

Vilt försökte Martin att lägga handen över hennes ögon. Men hon hade redan sett. Hon skakade honom av sig, hon bröt in i klungan av arbetare, som samlats för att bära bort den hemska gestalten och fick dem att stanna. Med bortvända ögon lade de ner sin börda på en sandhöj. Hon föll på knäbredd vid den och sökte sakta stönande att med sitt förkläde torka bort jordkakan ur hans ansikte.

Han hade icke mera något ansikte.

Martin såg det, såg hennes blick av sällsamt barnslig häpnad, då hon förstod det.

— Hennes kvidande då, det maktlösa lilla lätet av protest, som kom ur hennes öppna förundrade barnamun — hur lågt det än var, en krossad rätas pip så rev det ändå upp djupen för mig. I en blyxt, en skälvning, som föddes jag på nytt till en oändligt vidgad existens, kände jag den sönderslitande genomträngande *verkligheten* av mänsklig smärta.

Som om mitt hjärta varit allas hjärta förnam jag den. Den var *min*.

Hela myllret av ångest och sorg, varav detta ja blott var en sekundlång episod, det eviga sorgemyllret världen runt århundraden genom — avgrunden människorna lekte över, lyckan på ytan, tills djupen öppnade sig, deras gripande förtröstan, deras ständiga förfärliga osäkerhet — allt förnam jag liksom i genomskärning här i det hemska vimlet kring gropen. Lik efter lik lyftes upp ur den, kvinna efter kvinna stöp ned på sina knän bredvid det — i går trygg hustru, lugn för morgondagen — nu — hur förfärlig deras kamp var, med skälvande händer och stumma läppar, stridande för hjälp, lindring, uttryck för det outhärliga.

Det kändes som ville jag slita upp mitt eget bröst för att ge dem det, för att själv få det. Detta kunde ju icke uthärdas. Detta *måste* ju ändras. Uppror! Uppror! sjöd det i min själ. Det måste utropas. Det fick icke vara så tyst och lugnt i en värld, där *detta* var lag!

Stridande mot sitt vanmäktiga grubbel förde han hem änkan, vördnadsfullt tillbedjande liksom tjänade han en furstinna, så upphöjd tycktes hon honom bli-ven av sitt stora lidande. Hon hängde sig fast vid honom likt ett dödsskrämt barn. Ingen annan som frågade efter henne tycktes hon heller ha. Han kunde inte lämna henne åt ensamheten, så stunt bönfällande som hon såg på honom när han vid natens inbrott ville gå.

Liksom skeppsbrutna glömma allt för ömsesidig hjälpsamhet, så glömde de all konvenans i sin vändas och sitt medlidandes oskuld. Det fanns en förstängd dörr i Martins rum, vilken ledde till makarnas prydliga lilla sängkammare. Den öppnade han

för att kunna vara henne nära hela natten. Han bådade ner henne på den ena sidan av den stora tvåmansängen. Hon låg framstupa över mannens kudde och kramade den i sina armar, hjälplöst kvidande, likt ett förskrämt djur, som mistat sin herre. Han talade till henne stilla och skyggt alla de vanliga banala ord man säger i sådana stunder emedan inga andra finnas och man ändå icke kan låta bli att söka trösta. I all sin mänskliga tafatthet gävo de henne litet lindring, stelkrampen upplöstes i gråt, hon föll tillbaka på sin egen kudde, hon kunde gråta; högt ropande snyftade hon ut sin blinda ångest. Han strök då och då hennes arm där han satt bredvid henne. satt där väl flera timmar sedan hon utmattad gråtit sig till sömns, ty hennes hand hade slutit sig om hans med en drunknandes skruvgrepp.

Grubblade stirrade han på lamplågan som brann över hans skrivbord, där det skyntade i den öppna dörren.

På bordskivan blänkta de vita arken av hans dikt om elfenbenssnidaren.

Han satt och tänkte på att så snart han kom lös skulle han gå in och lägga undan den. Han förmådde icke skriva vidare på den. Han förmådde icke tänka på hur tom hans klara världsbild varit. Han hade trott att han slagit sig till ro med det högsta — likt bergvandranden då han nått den förmenta toppen såg han nu blott en ännu högre avteckna sig mot själens djupnande höjder. Det var skräck i den tanken men också hopp.

Det högsta, blixtrade det till inom honom. Det fanns intet sådant. Det måste ständigt skapas. Den aning, vilken ofta genomilat honom då han begrundat bristen på överensstämmelse mellan sin egen hänförelse för hjältar och bragder och vardagsomgivningarnas nyktra kyla, tidningarnas kalla jargon, sällskapslivets förbehållsamhet, som tycktes förringa allt stort i livet, återkom nu tusenfalt starkare. Han anade sanningen om människorna — att deras ljumma hjärtan icke kunde ens tillnärmelsevis förnimma livet så blödande och brinnande, känna det så oändligt som det innerst var. Han såg dem så halvdöda och krypdjurskalla i sitt myller nere i gytjan att de endast genom de fruktansvärdaste ansträngningar, de svåraste lidanden, den högsta kärlek kunde lyfta sig ur sin orörlighet upp i ljuset.

Och dock — vad han aldrig förr skulle begripit, det *visste* han nu — bristen på motsvarighet mellan elden även i de storas verk och livets vulkaniska djup var lika orimlig som mellan boulevardbladens flin och hans glöd.

Bakom deras skönhetsrike, som han i sin ringhet trott vara slutet och målet, hade för dem rest sig oändliga höjder, torterande dem med längtan. Deras mest övervunna frid hade varit en orörlighet av strid, deras största segrar nederlag i deras egna ögon. De hade dött därav men dött kämpande.

Visionen vidgade sig.

— Jag såg liksom hur det rörde sig där nere i dunklet, livet som endast kastar sig fram genom vår hängivenhets offer, livet som ständigt måste skapas fram på nytt ur kaos genom outtröttlig, övermänsklig kärlek.

Ständigt sjönko vi, ständigt måste vi, om vi ville rädda det undan döden, gripa efter allt djupare medvetande, allt eldigare förbarmande, allt väldigare lidelse. Ge oss åt lidandet! viskade han, endast genom smärtan känna vi, endast längtan vägleder oss rätt.

Åt detta höga vanvett är det de stora överlämnat sig — för sin oändliga kärleks skull.

Han liksom vaknade upp ur sin viskande dröm. Han

Efter porträtt. Kliché: Goés, Gbg.
TALAAAT PASCHA, förutvarande turkisk storvisir. I dagarne mördad i Berlin av en armenisk student som hämnad för den andel i skräckregementet emot Armenierna den nu mördade tillades.

Förutvarande turkiske storvisiren Talaat Pascha, som sedan två år vistats i Berlin under namn av Sali Ali Bey, nedsköts den 15 mars på öppen gata av en armenisk student. Mördaren försökte fly, men greps av mängden och överlämnades till polisen. Han har som motiv till sin handling uppgivit att han velat hämnas de fruktansvärda massakrer Turkiet 1915—16 anställde i den armeniska landsdelen, och för vilka Talaat Pascha anses hava stått som tillskyndaren. Även attentatorns föräldrar hade därvid dödat.

Talaat Pascha var av enkel härkomst och började sin bana som postiljon samt blev sedan telegrafist. Efter den ungturkiska revolutionen 1908, till vilken han anslöt sig, invaldes han i det turkiska parlamentet, bland vars mest betydande personligheter han snart räknades. Vid världskrigets utbrott beklädde han posten som inrikesminister. Ehuru han önskade, att Turkiet skulle uppskjuta sitt ingripande i världskriget till dess sannolika utgång kunde skönjas, kvarstannade han dock när krigsministern Enver Pascha genomdrev Turkiets anslutning till centralmakterna, på sin post och ägnade hela sin kraft åt att föra krigsföretaget till ett lyckligt slut. Då utsikterna härför mörknade och landet behövde en ledare av de största mått, blev Talaat storvisir. Nederlaget var dock oundvikligt, sammanbrottet kom inom kort och såsom en av de för kriget ansvarige, måste Talaat Pascha gå i landsflykt samt sökte därefter under antaget namn en fristad i Tyskland.

strök sig med handen över ögonen och berättade vidare — hur han suttit där och ryst av feghet, i ensamheten bredvid den sovande änkan. I denna avgrund mellan död och liv, jättekliften mellan väsen och uttryck, som icke ens de stora med sitt hjärteblod kunnat fylla ville han, pygmé, kasta sig!

Han kunde inte annat, kunde inte sitta kvar och vara lugn och skriva vidare om ro och harmoni i en värld som blott var till genom strid och kärlek.

Lidandet ropade på honom. Livet hade kommit honom för nära. Hans dvärghjärta var fyllt av gigantisk kärlek och vördnad för dess arma storhet. Sakta strök han den förgråtna slummerskans hand.

Efter fotografi.

Kliché: Goés Ritzbrå & Klichéanstalt, Gbg.

“SEGERKOLONNEN” (SIEGESSÄULE) I BERLIN mot vilken i dagarne övats ett ridningsdåd så mycket avskyvärdare som ett flertal personer uppehöll sig i och på högsta utsiktspunkten av densamma. Kolonnen är belägen i Berlins centralaste del, vadan en explosion av den av attentatsmännen utlagda och av vaktmanskapet i sista sekunden upptäckta helvetesmaskinen blivit ytterst olycksdiger.

Mot Siegesäule, det bekanta minnesmärket i Berlin, med vilket Tyskland förhärligat sina segrar i 60- och 70-talens krig, gjordes den 13 mars ett attentatsförsök, vilket dock förhindrades. Två soldater, tillhörande säkerhetspolisen, upptäckte i pelarens inre i andra våningen en stark sprängämnesladdning med därvid fästad stubintråd. Det lyckades dem att i sista ögonblicket avskära den brinnande stubintråden och därmed förhindra explosionen, vilken i annat fall skulle fått en oerhörd omfattning och icke blott raserat Siegesäule utan även gått förödande ut över kringliggande byggnader, däribland riksdagshuset. I Siegesäule, som är en omtyckt utsiktsplats, befunno sig vid tillfället ett 100-tal besökande och i dess närhet ägde en livlig trafik rum, varför en explosion skulle krävt ett fruktansvärt stort antal människoliv. Som förövre av attentatet misstänktes ett sällskap på fem personer, troligen utlänningar, vilka kort förut gjort ett besök i minnesmärket.

INNEHÅLL. Prof. C.W. Oseen (biogr. o. hels. portr.). — Konung Gustaf i Paris. — Pastor primarius Nils Widner. — Dr Ernst Heuman. — Svenska pansarkryssaren Fylgia i Marseille. — Finska ministerkrisen. — Attentatet mot Siegesäule i Berlin. — Porträtt och bilder till dagserönikan. — Veckans porträttgalleri. — Charlotte Berend-Corinth. Av Beatrice Zade. — Elfenbenssnidaren. Novell av Anna Lenah Elgström.

Eftertryck av text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan användande av källan förbjudes vid laga påföljd.
För Berättelser och Historietter gäller ovid:korligt förbud.